

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

МІГРАЦІЙНЕ ПРАВО

(назва навчальної дисципліни)

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності D8 «Право»
(код і найменування спеціальності)

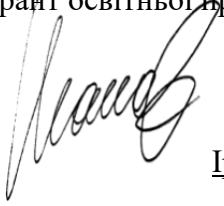
освітньо-професійної програми «Право»
(назва освітньо-професійної програми)

тип дисципліни обов'язкова дисципліна професійної підготовки

2025 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

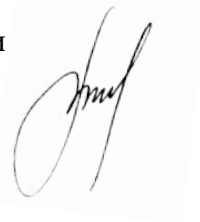

Ірина КОЗАКОВА

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою теорії та історії держави і права
протокол № 1
від «29» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

Антон ЧУБ

Укладач: *Курилюк Юрій Богданович*, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, професор кафедри теорії та історії держави і права.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: обов'язкова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни «*Міграційне право*» доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти базовими знаннями з правознавства, логіки та критичного мислення, уміння висловлювати свою думку, будувати аргументацію та робити обґрунтовані висновки; основами конституційного, адміністративного та кримінального права в частині прав людини та роботи державних органів; базовими засадами міжнародного права щодо перетину кордонів та захисту біженців; інформаційними технологіями: вміння працювати з текстами, електронними бібліотеками та офіційними базами законодавства; навичками письмової роботи: складання планів, написання рефератів та курсових робіт; а також основами загальної етики, правової культури та академічної доброчесності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «*Міграційне право*» є сукупність правових норм, які регулюють суспільні відносини у сфері територіального переміщення осіб, включаючи встановлення правового статусу мігрантів, іноземців, біженців та внутрішньо переміщених осіб, порядок їхнього в'їзду, виїзду та перебування в державі, а також діяльність органів влади щодо управління міграційними процесами, здійснення міграційного контролю та протидії нерегулярній міграції.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин (4 кредити ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «*Міграційне право*» є опанування здобувачами вищої освіти теоретичних та навичок щодо самостійного розв'язання практичних проблем, пов'язаних із питаннями міграції, глибоке і всебічне дослідження зародження і розвитку правового регулювання міграційних процесів в Україні, здійснення аналізу правового статусу різних категорій мігрантів в Україні (громадян, іноземців та осіб без громадянства, шукачів захисту, осіб, які підлягають висланню), сприяння опануванню методики правового аналізу норм міграційного права.

Основними завданнями навчальної дисципліни «*Міграційне право*» є формування у здобувачів вищої освіти ґрунтовних знань щодо теоретико-правових засад регулювання міграційних процесів, засвоєння ними специфіки правових статусів іноземців, біженців та внутрішньо переміщених осіб, а також вироблення практичних умінь самостійно аналізувати норми національного та міжнародного законодавства для ефективного вирішення юридичних ситуацій у сфері просторового переміщення осіб, реалізації процедур імміграції та притулку, захисту прав мігрантів і правомірного забезпечення протидії нерегулярній міграції, з урахуванням сучасних викликів воєнного стану, процесів європейської інтеграції України та стандартів міжнародного гуманітарного права.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Міграційне право» забезпечує набуття здобувачами освіти компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК07	Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
СК08	Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
СК09	Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
СК10	Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН05	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
ПРН06	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН12	Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
ПРН13	Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
ПРН18	Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
ПРН19	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПРН20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
ПРН22	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Міграційне право як галузь права, наука та навчальна дисципліна	10	2	4			4	10	1	1			8
Тема 2. Джерела міграційного права	10	2	4			4	10	1	1			8
Тема 3. Поняття і класифікація міграції та мігрантів	10	2	4			4	10	1	1			8
Тема 4. Інститут імміграції та еміграції в міграційному праві України	10	2	4			4	12	1	1			10
Тема 5. Місце інституту громадянства у міграційному праві України	10	2	4			4	13	1	2			10
Тема 6. Інституційне забезпечення міграційних процесів	10	2	4			4	13	1	2			10
Тема 7. Правовий статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту	16	4	6			6	13	1	2			10
Тема 8. Юридична відповідальність за порушення міграційного законодавства	16	4	6			6	13	1	2			10
Тема 9. Нерегулярна міграція та державна політика щодо її запобігання	14	4	4			6	13	1	2			10
Тема 10. Особливості міжнародного міграційного права	14	4	4			6	13	1	2			10
Усього годин	120	28	44	0	0	48	120	10	16	0	0	94

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Міграційне право як галузь права, наука та навчальна дисципліна

Поняття, предмет і метод міграційного права. Система галузі міграційного права. Міграційні правовідносини. Міграційне право як наука та навчальна дисципліна. Співвідношення міграційного права з іншими галузями права.

Тема 2. Джерела міграційного права

Джерела міграційного права: поняття, система, види. Конституція України – основне джерело міграційного права. Українське спеціальне міграційне законодавство. Підзаконне правове регулювання міграції в Україні та судово практика. Міжнародно-правове регулювання міграції.

Тема 3. Поняття і класифікація міграції та мігрантів

Соціально-правова сутність міграції населення. Основні види міграції за напрямками та територіальним охопленням. Особливості міграції, спричиненої причинами та мотивами. Часова класифікація міграційних процесів. Класифікація мігрантів за правовим статусом. Наслідки та сучасні тенденції міграції.

Тема 4. Інститут імміграції та еміграції в міграційному праві України

Поняття, структура та джерела інститутів імміграції та еміграції в міграційному праві. Правові засади імміграції: квотний та позаквотний механізми. Правовий статус іммігранта в Україні: права, обов'язки та обмеження. Інститут еміграції в Україні: правове регулювання виїзду на постійне проживання. Закордонний українець: особливості правового статусу та можливості.

Тема 5. Місце інституту громадянства у міграційному праві України

Поняття та співвідношення міграційного права та інституту громадянства. Громадянство як правова основа міграційного статусу та вплив на міграційний статус в разі набуття. Інститут припинення громадянства та його міграційні наслідки. Множинне громадянство у міграційній політиці України. Міжнародні стандарти та досвід ЄС щодо взаємозв'язку громадянства і міграції.

Тема 6. Інституційне забезпечення міграційних процесів

Система державних органів охорони міграційного правопорядку. Міністерство внутрішніх справ як орган формування державної міграційної політики. Державна міграційна служба: організація діяльності та повноваження. Вплив Державної прикордонної служби та Національної поліції на міграційні процеси. Система державних органів щодо формування та реалізації політики у сфері трудової міграції. Інституційне забезпечення ВПО.

Тема 7. Правовий статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту

Особливості правового регулювання міжнародного захисту (національний вимір). Міжнародно-правові стандарти визначення статусу біженця. Адміністративні процедури набуття статусу біженця та особи, яка потребує додаткового захисту. Права та обов'язки біженців та осіб, які потребують додаткового чи тимчасового захисту. Юридичний зміст та абсолютний характер принципу non-refoulement.

Тема 8. Юридична відповідальність за порушення міграційного законодавства

Адміністративні правопорушення (делікти) проти міграційної безпеки держави. Кримінальні правопорушення у сфері міграції та їх особливості. Правові основи примусового повернення та видворення. Заборона в'їзду як особливий виді відповідальності у міграційній сфері. Міграційна злочинність та її запобігання.

Тема 9. Нерегулярна міграція та державна політика щодо її запобігання

Поняття та причини нерегулярної (нелегальної) міграції. Особливості правового регулювання протидії нерегулярній міграції. Правові механізми виявлення та затримання мігрантів. Система державних органів. Пункти тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства у системі протидії нерегулярній міграції. Місце громадянського суспільства у запобіганні нерегулярній міграції.

Тема 10. Особливості міжнародного міграційного права

Поняття, джерела та суб'єкти міжнародного міграційного права. Міжнародно-правовий статус мігрантів: загальний режим та спеціальні категорії. Міжнародні стандарти регулювання трудової міграції. Міжнародна відповідальність держав у міграційних процесах та запобіганні нерегулярній міграції. Глобальні механізми управління міграцією.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Міграційне право як галузь права, наука та навчальна дисципліна	2	1
2	Тема 2. Джерела міграційного права	2	1
3	Тема 3. Поняття і класифікація міграції та мігрантів	2	1
4	Тема 4. Інститут імміграції та еміграції в міграційному праві України	2	1
5	Тема 5. Місце інституту громадянства у міграційному праві України	2	1
6	Тема 6. Інституційне забезпечення міграційних процесів	4	1
7	Тема 7. Правовий статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту	4	1
8	Тема 8. Юридична відповідальність за порушення міграційного законодавства	4	1
9	Тема 9. Нерегулярна міграція та державна політика щодо її запобігання	4	1
10	Тема 10. Особливості міжнародного міграційного права	2	1
Усього годин		28	10

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Міграційне право як галузь права, наука та навчальна дисципліна	4	1
2	Тема 2. Джерела міграційного права	4	1
3	Тема 3. Поняття і класифікація міграції та мігрантів	4	1
4	Тема 4. Інститут імміграції та еміграції в міграційному праві України	4	1

5	Тема 5. Місце інституту громадянства у міграційному праві України	4	2
6	Тема 6. Інституційне забезпечення міграційних процесів	6	2
7	Тема 7. Правовий статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту	6	2
8	Тема 8. Юридична відповідальність за порушення міграційного законодавства	4	2
9	Тема 9. Нерегулярна міграція та державна політика щодо її запобігання	4	2
10	Тема 10. Особливості міжнародного міграційного права	4	2
Усього годин		44	10

8. План семінарських занять

Тема 1. Міграційне право як галузь права, наука та навчальна дисципліна

Мета: засвоєння знань про предмет, методи та систему міграційного права як галузі, науки та дисципліни.

Питання для обговорення:

1. Що становить поняття, предмет і метод міграційного права?
2. З яких елементів складається система галузі міграційного права?
3. Які особливості мають міграційні правовідносини, їх суб'єкти та об'єкти?
4. Як співвідноситься міграційне право як наука та навчальна дисципліна?
5. У чому полягає співвідношення міграційного права з іншими галузями?

Тема 2. Джерела міграційного права

Мета: систематизація знань про поняття, види та систему національних і міжнародних джерел міграційного права, а також роль судової практики у регулюванні міграційних процесів.

1. Що становить поняття, система та види джерел міграційного права?
2. Чому Конституція України є фундаментальним та основним джерелом для розвитку всього міграційного права?
3. Які нормативно-правові акти та закони складають чинне українське спеціальне міграційне законодавство в державі?
4. Як підзаконне регулювання та судова практика впливають на міграцію?
5. У чому полягає міжнародно-правове регулювання міграційних процесів?

Тема 3. Поняття і класифікація міграції та мігрантів

Мета: засвоєння знань про сутність, класифікації та тенденції міграції населення, а також критерії поділу мігрантів за їхнім правовим статусом.

Питання для обговорення:

1. У чому полягає соціально-правова сутність міграції населення?
2. Які є види міграції за напрямками й територіальним охопленням?
3. Які особливості міграції, спричиненої різними причинами та мотивами?
4. За якими критеріями та ознаками здійснюється сучасна часова класифікація різноманітних міграційних процесів?
5. Як саме класифікують мігрантів за їхнім конкретним правовим статусом та наслідками переміщення?

Тема 4. Інститут імміграції та еміграції в міграційному праві України

Мета: оволодіння знаннями про правові засади, механізми та джерела регулювання інститутів імміграції та еміграції, специфіку правового статусу закордонних українців.

Питання для обговорення:

1. Що становить поняття, структура та джерела інститутів імміграції й еміграції?
2. Як працюють квотний та позаквотний механізми імміграції в Україні?
3. Які права, обов'язки та обмеження складають статус іммігранта?
4. Як правово регулюється інститут еміграції та виїзду на постійне проживання?
5. Які особливості статусу та можливості має закордонний українець?

Тема 5. Місце інституту громадянства у міграційному праві України

Мета: формування знань про правову природу громадянства як основи міграційного статусу, юридичні наслідки припинення громадянства, особливості множинного громадянства та європейські стандарти у цій сфері.

Питання для обговорення:

1. Як співвідносяться міграційне право та інститут громадянства?
2. Яким чином громадянство діє як правова основа міграційного статусу та впливає на особу при набутті?
3. Які міграційні наслідки має інститут припинення громадянства?
4. Яке місце посідає множинне громадянство у сучасній міграційній політиці України та її законодавчих змінах?
5. Як міжнародні стандарти та досвід країн ЄС визначають взаємозв'язок між громадянством і міграційними процесами?

Тема 6. Інституційне забезпечення міграційних процесів

Мета: засвоєння здобувачами знань про повноваження державних органів, що регулюють міграційні процеси, кордони, трудову міграцію та підтримку ВПО.

Питання для обговорення:

1. Які органи виконавчої влади входять до загальної державної системи забезпечення й охорони міграційного правопорядку?
2. Як МВС здійснює формування та забезпечення реалізації міграційної політики?
3. Які організаційні засади діяльності та специфічні повноваження має Державна міграційна служба?
4. Як Держприкордонслужба та Нацполіція впливають на міграційні процеси?
5. Які державні органи формують і реалізують політику щодо трудової міграції?
6. Як побудовано інституційне забезпечення соціального захисту ВПО?

Тема 7. Правовий статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту

Мета: здобуття знань про правові статуси біженців, осіб під захистом та юридичний зміст принципу non-refoulement.

Питання для обговорення:

1. Як регулюється міжнародний захист у національному вимірі?
2. Які існують міжнародні стандарти визначення статусу біженця?
3. Як адміністративні процедури регулюють набуття статусів міжнародного захисту?
4. Які права й обов'язки мають особи під захистом?
5. У чому полягає абсолютний характер принципу non-refoulement?

Тема 8. Юридична відповідальність за порушення міграційного законодавства

Мета: оволодіння знаннями про види правопорушень у сфері міграції, правові режими примусового повернення, видворення та заборони в'їзду, а також заходи запобігання міграційній злочинності.

Питання для обговорення:

1. Які адміністративні правопорушення загрожують міграційній безпеці держави?
2. Які кримінальні правопорушення вчиняються у міграційній сфері та у чому полягає їхня правова специфіка?
3. Які чинні правові основи та процесуальний порядок застосування примусового повернення і видворення іноземців з України?
4. Що становить заборона в'їзду як вид відповідальності?
5. Які сучасні тенденції притаманні міграційній злочинності та які існують ефективні правові заходи щодо її запобігання?

Тема 9. Нерегулярна міграція та державна політика щодо її запобігання

Мета: формування знань про чинники нерегулярної міграції, державну систему органів її запобігання, правові механізми затримання та роль громадянського суспільства у протидії порушенням.

Питання для обговорення:

1. Які ключові соціально-правові чинники та передумови зумовлюють виникнення нерегулярної міграції в сучасних умовах глобалізації?
2. У чому полягають специфічні особливості правового регулювання та формування державної політики протидії нерегулярним міграційним процесам?
3. Які існують законні правові механізми виявлення, процесуального затримання та ідентифікації порушників чинного міграційного законодавства держави?
4. Як функціонують пункти тимчасового перебування іноземців?
5. Яке місце посідають інститути громадянського суспільства у процесах правового запобігання поширенню нерегулярних міграційних потоків?

Тема 10. Особливості міжнародного міграційного права

Мета: теоретичне осмислення та практичний аналіз предмету міжнародного міграційного права, правового режиму різних категорій мігрантів, глобальні механізми управління та міжнародну відповідальність держав за порушення у цій сфері.

Питання для обговорення:

1. Що становить поняття, джерела та суб'єкти міжнародного міграційного права?
2. Як міжнародно-правовий статус мігрантів розмежовує загальний правовий режим та захист окремих спеціальних категорій осіб?
3. Які існують міжнародні стандарти регулювання процесів трудової міграції?
4. У чому полягає міжнародна відповідальність суверенних держав у міграційних процесах та забезпеченні запобігання нерегулярній міграції?
5. Які глобальні механізми здійснюють ефективне управління міжнародною міграцією?

9. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

11. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Міграційне право як галузь права, наука та навчальна дисципліна	4	8
2	Тема 2. Джерела міграційного права	4	8
3	Тема 3. Поняття і класифікація міграції та мігрантів	4	8
4	Тема 4. Інститут імміграції та еміграції в міграційному праві України	4	10
5	Тема 5. Місце інституту громадянства у міграційному праві України	4	10
6	Тема 6. Інституційне забезпечення міграційних процесів	4	10
7	Тема 7. Правовий статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту	6	10
8	Тема 8. Юридична відповідальність за порушення міграційного законодавства	6	10
9	Тема 9. Нерегулярна міграція та державна політика щодо її запобігання	6	10
10	Тема 10. Особливості міжнародного міграційного права	6	10
Усього годин		48	94

12. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну в час, вільний від навчальних занять, під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Метою самостійної роботи з дисципліни «Міграційне право» є засвоєння у повному обсязі навчальної програми, розвиток компетентностей, формування здатності бути активним учасником освітнього процесу, уміння самостійно опановувати теоретичні й практичні знання (у т.ч. із застосуванням сучасних інформаційних технологій), що спрямовані на поглиблене опрацювання сучасних підходів до правового регулювання міграційних процесів, аналіз ключових інститутів міграційного права та вивчення нормативних і практичних аспектів державної міграційної політики України.

Самостійна робота здійснюється у формі: виконання домашніх завдань; підготовки доповідей, рефератів, есе з визначених тем; робота як з нормативно-правовими актами національного законодавства, так і з міжнародно-правовими актами; доопрацювання матеріалів лекції шляхом пошуку додаткової спеціалізованої літератури та опрацювання нормативно-правових актів; робота з інформаційними мережами; опрацювання додаткової спеціалізованої літератури; складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення, вирішення тематичних кросвордів.

Всі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які студенти мають виконувати обов'язково впродовж вивчення дисципліни. Вибіркові включають альтернативні завдання, серед яких здобувач на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

Нижче подано варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів денної форми навчання, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно виконати один з таких варіантів:

Варіант 1.

Підготуйте аналітичний огляд принципів міграційного права з урахуванням новітніх змін законодавства України та європейських стандартів.

Варіант 2.

Підготуйте реферат про підстави набуття правового статусу іноземця в Україні та особливості реалізації прав і обов'язків обраної категорії осіб.

Варіант 3.

Підготуйте аналітичний огляд міжнародних угод та стандартів ЄС у сфері управління міграційними процесами та їх імплементації в Україні.

Варіант 4.

Підготуйте аналітичний есей про стандарти захисту прав шукачів притулку, біженців та осіб, які потребують додаткового захисту в Україні.

Варіант 5.

Підготуйте огляд судової практики щодо захисту житлових, соціальних та майнових прав внутрішньо переміщених осіб в умовах воєнного стану.

Варіант 6.

Підготуйте аналітичний огляд законодавства та практики працевлаштування іноземців в Україні або трудової міграції українських громадян за кордон.

Варіант 7.

Підготуйте огляд проблем доказування та кваліфікації правопорушень у сфері нелегальної міграції з аналізом одного судового рішення.

Варіант 8.

Підготуйте аналітичний огляд механізмів примусового повернення та примусового видворення іноземців, включаючи аналіз практичного прикладу.

Варіант 9.

Підготуйте огляд правового статусу та механізмів захисту осіб, які постраждали від торгівлі людьми, у контексті норм міжнародного та національного права.

Варіант 10.

Підготуйте аналітичний огляд рішення ЄСПЛ щодо свободи пересування, видворення іноземців або захисту прав мігрантів, яке вплинуло на практику України.

Варіанти контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти)

Нижче подано варіанти завдань для контрольної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно обрати варіант та виконати наведені завдання. Вимоги до контрольної роботи: 8–12 сторінок тексту (*шрифт Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал – 1*). Слід опрацювати щонайменше 10–12 джерел. Використання класичних праць з міжнародного та міграційного права обов'язкове. Дотримання принципів академічної доброчесності – засадничий принцип навчання. Здійснюйте коректне цитування використаних джерел. Заборонено плагіат: текст має бути оригінальним, з власним аналітичним та методологічним осмисленням. Максимальна кількість балів за виконану контрольну роботу – 50 балів.

Варіант 1.

1. Розкрийте міжнародно-правові стандарти захисту прав мігрантів у сучасних умовах.
2. Охарактеризуйте основні тенденції сучасної міжнародної трудової міграції.

Варіант 2.

1. Проаналізуйте роль економічного чинника у сучасних міграційних процесах.
2. Розкрийте сутність вимушеної міграції та правовий статус біженців.

Варіант 3.

1. Визначте правовий статус внутрішньо переміщених осіб за законодавством України.
2. Охарактеризуйте заходи та інструменти протидії нерегулярній міграції.

Варіант 4.

1. Розкрийте повноваження Державної міграційної служби України.
2. Проаналізуйте сутність явища «відтоку мізків» як специфічної форми міграції.

Варіант 5.

1. Охарактеризуйте основні засади та пріоритети сучасної міграційної політики України.
2. Розкрийте міжнародно-правовий та національний механізм протидії торгівлі людьми.

Варіант 6.

1. Визначте особливості правового регулювання імміграції в Україну.
2. Проаналізуйте вплив глобалізації на трансформацію сучасної світової міграції.

Варіант 7.

1. Розкрийте зміст та правові наслідки надання статусу особи, яка потребує додаткового або тимчасового захисту.
2. Охарактеризуйте особливості правового статусу іноземців та осіб без громадянства.

Варіант 8.

1. Проаналізуйте правове регулювання та процедуру видворення та реадмісії іноземців.
2. Розкрийте роль міжнародних організацій (МОМ, УВКБ ООН) у регулюванні міграційних процесів.

Варіант 9.

1. Охарактеризуйте правовий режим транзитної міграції та його специфіку в європейському регіоні.
2. Визначте особливості дипломатичного і консульського захисту громадян за кордоном.

Варіант 10.

1. Розкрийте поняття, види та юридичну відповідальність за порушення міграційного законодавства.
2. Проаналізуйте специфіку реалізації права на свободу пересування та вільний вибір місця проживання.

13. Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей та академічної доброчесності.

Рекомендовані платформи:

- Coursera (Міжнародні міграції: глобальна проблема: <https://www.coursera.org/learn/international-migrations>; Refugee & Asylum Advocacy: Legal Frameworks for Protection: <https://www.coursera.org/learn/refugee-asylum-advocacy>; громадянство та верховенство права: <https://www.coursera.org/learn/citizenship-rule-of-law>);

- Prometheus (Що має знати внутрішньо переміщена особа? <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/what-idps-need-to-know/>; Управління кризовим реагуванням та інтеграція внутрішньо переміщених осіб у територіальних громадах в умовах воєнного стану: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/crisis-response-idp-management-martial-law/>).

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти.

14. Питання для підготовки до підсумкового контролю (диференційований залік)

1. Що становить предмет, метод та систему міграційного права як комплексної галузі права?
2. Яким чином класифікуються джерела міграційного права України та яке місце серед них посідають міжнародні договори?
3. За якими ключовими ознаками та критеріями класифікують міграцію населення у сучасній науці?
4. Які саме чинники спонукають людей до міграції та які суспільні функції виконують ці процеси?
5. Як відбувалося історичне становлення та розвиток міграційного законодавства в Україні та на міжнародній арені?
6. З яких елементів складається структура міграційних правовідносин?
7. Кого відносять до суб'єктів міграційних правовідносин та що виступає їхнім об'єктом?
8. Що таке державна міграційна політика, якими є її принципи, стратегічні цілі та завдання?
9. Як саме глобалізаційні процеси трансформують сучасні світові міграційні потоки?
10. Чому явище «відтоку мізків» вважають специфічною формою інтелектуальної міграції та які її правові й економічні наслідки?
11. У чому полягає сутність сучасних міжнародно-правових стандартів захисту прав мігрантів?
12. Яку роль відіграє Організація Об'єднаних Націй (ООН) у глобальному регулюванні міграційних процесів?
13. Як Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) здійснює захист прав осіб, що шукають притулку?
14. Які основні напрями діяльності Міжнародної організації з міграції (МОМ) у протидії викликам сучасності?
15. На яких правових засадах базується регулювання міграційних процесів у межах Європейського Союзу?
16. Як Шенгенське законодавство впливає на свободу пересування осіб та контроль зовнішніх кордонів?
17. Чому Загальну декларацію прав людини та Міжнародний пакт про громадянські і політичні права вважають фундаментальними джерелами міграційного права?
18. Які міжнародні стандарти спрямовані на ефективну протидію торгівлі людьми та незаконному ввезенню мігрантів?

19. Які права гарантує іноземним працівникам Європейська конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів?
20. Що таке інститут реадмісії та які правові механізми його реалізації передбачені міжнародними угодами?
21. У чому полягають конституційно-правові основи регулювання міграційних процесів в Україні?
22. Які ключові положення та завдання закріплені в Законі України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»?
23. Яким є правовий режим імміграції в Україну та за якою процедурою надається дозвіл на імміграцію?
24. За якими правовими засадами та в якому порядку громадяни України можуть виїхати за кордон на постійне проживання (еміграція)?
25. Які особливості та обмеження притаманні правовому статусу іноземців та осіб без громадянства в Україні?
26. Як на практиці забезпечується правове регулювання свободи пересування та вільного вибору місця проживання в Україні?
27. Яким є сучасний порядок реєстрації та декларування місця проживання осіб на території України?
28. Як врегульовано правовий статус трудящих-мігрантів в Україні та за якими правилами працевлаштовують іноземців?
29. У чому полягають особливості правового статусу іноземних студентів та стажистів, які навчаються в українських ЗВО?
30. Яким чином здійснюється дипломатичний та консульський захист громадян України, які перебувають за кордоном?
31. Проведіть порівняльний аналіз понять «біженець», «особа, яка потребує додаткового захисту» та «особа, яка потребує тимчасового захисту» за законодавством України.
32. Які права та обов'язки складають правовий статус біженця за міжнародним правом та законодавством України?
33. З яких етапів складається процедура розгляду заяви про визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту в Україні?
34. У чому полягає сутність та за яких правових підстав надається тимчасовий захист в Україні та країнах ЄС?
35. Хто такі внутрішньо переміщені особи (ВПО) та який їхній правовий статус згідно із законодавством України?
36. За допомогою яких правових та соціальних механізмів держава забезпечує захист, житло та працевлаштування ВПО?
37. Як міжнародне та національне право захищає дітей-мігрантів, зокрема тих, хто розлучений із сім'єю?
38. Хто такі апатриди та за якою процедурою в Україні відбувається визнання особи особою без громадянства?
39. У чому полягає проблема правового регулювання екологічної міграції та чи існують механізми захисту «кліматичних біженців»?
40. Які існують правові підстави для втрати, позбавлення статусу біженця або скасування додаткового захисту?
41. Які ознаки та критерії дозволяють кваліфікувати міграцію як нелегальну (протиправну)?
42. За допомогою яких заходів та інструментів державні органи України здійснюють протидію нелегальній міграції?
43. Які саме завдання покладено на Державну міграційну службу України у сфері контролю за міграційними процесами?
44. Яка роль Державної прикордонної служби України у забезпеченні міграційного правопорядку на державному кордоні?
45. Що таке транзитна міграція та які особливості її правового режиму в Європі?

46. За які саме правопорушення у сфері міграційного законодавства передбачено адміністративну відповідальність?
47. У яких випадках за порушення міграційних правил настає кримінальна відповідальність (на прикладі статті 332 КК України)?
48. Яким є правове регулювання, процедура та підстави для примусового повернення та примусового видворення іноземців з України?
49. Які обмеження прав людини є допустимими під час затримання нелегальних мігрантів з метою їхнього видворення?
50. Як координується взаємодія правоохоронних органів України з міжнародними інституціями у сфері боротьби з транскордонною міграційною злочинністю?

15. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: вербальний метод – подається фактичний матеріал, висвітлюються положення нормативно-правових актів тощо (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації, метод демонстрацій: та інші); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); інформаційно-пояснювальний метод (надання інформації законодавчого, адміністративного, практичного характеру, статистичної інформації тощо); кейс-метод (обговорення проблеми реалізації норм міграційного права, застосування положень законодавства, практика підготовки юридичної документації, судової практики тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); пошуковий метод.

16. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «*Міграційне право*» використовуються такі методи оцінювання:

для поточного контролю: у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), вирішення кросвордів, контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо.

для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування тощо).

17. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення диференційованого заліку.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «*Міграційне право*» є підсумковий контроль – диференційований залік.

18. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Міграційне право» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів (від – до)
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти ([https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-otsiniuvannia-znan-zdobuvachiv-\(red-2021\).pdf](https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-otsiniuvannia-znan-zdobuvachiv-(red-2021).pdf)).

Порядок зарахування результатів неформальної освіти

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за заявою здобувача в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до **10 балів** у межах самостійної роботи.

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за диференційований залік з початкової дисципліни «Міграційне право» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно з таблицею:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проєкту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

19. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60										Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота	
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів
											100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

20. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Міграційне право» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

21. Рекомендована література

1. Грицай І.О. Міграційне право: конспект лекцій. Дніпро: ДДУВС, 2019. URL: <https://dduvs.edu.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/2020/kzpd/l8.3.pdf>
2. Курилюк Ю.Б. Проблеми антикризового регулювання економічних процесів в умовах міграції населення. *Академічні візії*. 2023. Вип. 19. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8002680>
3. Курилюк Ю., Родінова Н., Овчар П. Проблеми та перспективи міграційної політики ЄС. *Економіка та суспільство*. 2022. № 46. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-34>
4. Міграційне право України: навч. посіб. / Р.Л. Сопільник, М.В. Ковалів, С.С. Єсімов та ін. Львів: СПОЛОМ, 2023. 260 с. URL: <https://numl.org/719503>
5. Міграційне право України: підручник / за заг. ред. С.М. Гусарова. Харків: Дім реклами, 2016. 296 с.
6. Харитонов Р.Ф., Чайковський Ю.В. Міжнародне міграційне право: навч.-метод. посіб. Одеса: Фенікс, 2022. 78 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/bitstreams/a0afb2a5-071a-439a-bc79-316e72e5569b/download>

7. Kuderska N., Ksenziuk F., Kuryliuk Y. et al. The Concept of European Administrative Space and it's implementation in Ukraine. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2022. Vol. 12(2) XXVII. pp. 104–106. URL: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120228/papers/A_19.pdf
8. Kuryliuk Yu. Impact of the russian-Ukrainian war on migration processes in the region. *Customs Scientific Journal*. 2022. № 2. C. 48–54. URL: <http://dx.doi.org/10.32782/2308-6971/2022.2.7>
9. Kuryliuk Yu., Oliinyk S., Kushnir Ya. Irregular migration and readmission: interconnection, settlement opportunities. *Lex Humana*. 2023. Vol. 15. No 2. pp. 296–307. URL: <https://seer.ucp.br/seer/index.php/LexHumana/article/view/2514>
10. Kuryliuk Y., Chernousov A., Haverkamp R. et al. Human trafficking in Ukraine and satellite crimes: transformation of criminological indicators (January 2006 – April 2023). *European Political and Law Discourse*. 2023. Vol. 10(3). pp. 5–38. URL: <http://dx.doi.org/10.46340/eppd.2023.10.3.1>
11. Handbook on European law relating to asylum, borders and immigration. European Union Agency for Fundamental Rights and Council of Europe, 2020. 366 p. URL: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/ue-fra-2020-handbook_asylum_eng
12. Dennison J. (2023). Communication on irregular migration Author: URL: <https://cadmus.eui.eu/server/api/core/bitstreams/f1736b64-f44a-5b0c-a647-186dd7bc5f4a/content>